

nus, an simul trinus. Ad 2. confirm. neg. conf. ad prob. neg. ma. non enim propterea miracula haberent majorem vim, sed tantum haberent vim magis determinatam, ad hoc potius, quam illud probandum; ex se enim, independenter à revelatione, miracula erant indifferentia, ut provenirent à DEO homine, vel à puro homine, ut dictum n. 18. nec incarnationem præ alio fidei articulo determinatè significabant.

QUESTIO II.

De Convenientia, & Necessitate Incarnationis.

ARTICULUS I.

An Mysterium Incarnationis fuerit con- veniens DEO, & Creaturis.

28. **D**ico 1. Mysterium hoc fuit conveniens DEO. ita cum S. Thoma 3. p. q. 1. a. 1. in corp. omnes. Non autem debet intelligi conclusio, quasi diceretur, esse DEO conveniens, ita, ut DEO afferat utilitatem intrinsecam (hujus enim capax non est summum bonum) sed tantum utilitatem aliquam extrinsecam; unde debet conclusio intelligi de convenientia decentiæ, seu, quòd juxta dictamen rationis DEUM decuerit hoc mysterium, vel ei honorificum fuerit: non quidem ita, ut oppositum eum positivè dedecret, sed ut ob incarnationem, & speciales per eam manifestatas perfectiones, peculiari ei laus debeat.

Prob. jam conclusio. Illud est conveniens DEO, quod ejus perfectiones manifestat: atqui hoc facit istud mysterium: ergo. ma. est clara; quia id DEO est gloriosum. mi. patet; quia ex hoc mysterio elucet ejus bonitas in communicatione sui ad extra: misericordia erga hominem lapsum: item justitia in danda satisfactione condigna pro offensa gravi Divina: omnipotentia in producendo opere, omnem captum creaturarum excedente: sapientia in inveniendo remedio, tam apto ad redemptionem generis humani &c. quas perfectiones fusè alii explicant.

29. Dico 2. Mysterium hoc fuit conveniens etiam naturæ humanæ assumptæ. ita iterum omnes. Probatur. Incarnatio attulit humanæ naturæ assumptæ summam gloriam, summam utilitatem, & delectabilitatem; fuit enim natura humana in aliquo individuo per incarnationem elevata super omnes Angelos ad dextram DEI, & recepit dona gloriæ, ac gratiæ maxima: reliquis etiam humanæ naturæ individuis attulit incarnatione summam honestatem, ob conjunctionem, quam habent in natura cum humanitate, Christi: insuper attulit summam utilitatem, ob allatum remedium peccati, & satisfactionem condignam pro eodem, ac omnia reliqua bona, quæ Christus innumera attulit generi humano. Quando autem

S. Thomas 3. p. q. 1. a. 1. ad 2. ait, incarnationem non fuisse convenientem carni humanæ, secundum conditionem suæ naturæ, intelligit, tantum, (ut manifestè patet ex ejus verbis) non fuisse convenientem, seu juxta ipsius exigentiam, sed supra eam: in quo sensu omnes cum S. Doctore facile admittunt, incarnationem homini non fuisse convenientem.

30. Dico 3. Incarnatio fuit etiam conveniens toti universo. ita rursus omnes. Prob. Homo habet quandam quasi cognationem cum omnibus creaturis; sic enim ait S. Gregorius homil. 29. in Evang. Omnis autem creatura aliquid habet homo; habet namque commune esse cum lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum animalibus, & intelligere cum Angelis: ergo ex homine assumpto, tanquam cognato, redundat aliqua dignitas in reliquis creaturas: præter complura alia bona, quæ à Christo proveniunt creaturis rationalibus, & irrationalibus. Arriaga quidem tom. 6. de incarn. disp. 1. sec. 4. n. 54. putat, eandem cognationem cum omnibus creaturis etiam habere Angelum: sed certè major est cognatio hominis cum entibus materialibus. Verum, quidquid de hoc sit, ex eo, quòd conveniens quoque fuisse toti universo, si DEUS assumpsisset naturam Angelicam, non sequitur, non fuisse convenientem, quòd assumpsisset naturam humanam.

Tandem, ut ait Gormaz de incarnat. n. 69. ex meritis Christi minuatur pœnæ dæmonibus, & damnatis: item ex hominibus pauciores damnantur: ex quo iterum sequitur aliqua pœnarum imminutio (nam ex desperata illa multitudine, & societate, nascitur major pœna) unde damnatis quoque fuit conveniens incarnatio. Et quamvis dæmon ex perverissima sua invidia mallet plus pati, modò plures damnarentur, & sic mysterium istud non sit conveniens huic inordinatissimo ejus appetitui, tamen convenientissimum est ejus voluntati, si rationaliter velit operari.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

51. **O**B. 1. contra 1. conclus. Per incarnationem Verbum fuisse conversum in carnem: sed hoc est inconveniens: ergo. prob. ma. Joan. 2. v. 9. ait Scriptura, aquam vinum factam, quando scilicet in nuptijs Canæ Galilææ aqua conversa est in vinum: ergo, si Verbum factum est caro, etiam conversum est in carnem. Resp. neg. ma. nam, quod convertitur in alterum, non manet: sic aqua in illis nuptijs non permansit aqua: Verbum autem semper manet, & quidem immutatum, etiam post incarnationem. ad prob. neg. conseq.

Vox factus est indifferens ad significandam conversionem, vel eam non significandam: & ex circumstantijs debet determinari.

minari: sic dicitur homo fieri sanus, quin convertatur in sanitatem: sic Gen. 2. v. 7. dicitur: Factus est homo in animam viventem: quin in hanc sit conversus. In nostro autem casu ea vox conversionem significare non potest; quia Verbum Divinum semper manet. Unde, quando S. Justinus Martyr. apolog. 2. sub finem dicit, quòd sicut per Verbum DEI homo factus est JESUS Christus, ita per preces sermonis panis, & vinum, fiat caro, & sanguis Christi: tantum vult dicere, quòd unum tam verè fiat, ac alterum: non verò, quòd fiat eodem modo, seu per similem conversionem. Quod idem dicendum est, si aliorum Patrum dicta simile quid sonare videntur; nam est certa doctrina Ecclesiæ, & Patrum contra Eutychem, duas in Christo dari naturas.

32. Ob. 2. DEUS, gubernator mundi, factus esset infans, passibilis, mortalis: hæc DEUM dedecet: ergo non sunt convenientia. Resp. neg. mi. DEUS non ita factus est infans, ut perdidit infinitam suam sapientiam, qua mundum gubernat: neque ita confringebatur infantilibus membris, ut non tamen impenitentia sua cælum, & terram impleteret, de quo vide S. Augustinum serm. 2. de epiph. qui est 30. de tempore. ubi inter alia ait: in præsepis jacuisti, & magis ab oriente ducebar: abscondebar in stabulo, & agnoscebar in calo. Passibilitas autem, & mortalitas, non affecit naturam Divinam, sed tantum humanam, in qua passus est Christus: quod non affert indecentiam, sed monstrat infinitam misericordiam. Neque pati, & mori, est malum morale, seu dedecens: sed tantum est malum physicum, quod DEUS absolute potest velle, ut pater in pœnis damnatorum, quas utique DEUS vult infligi.

33. Ob. 3. Homo, & DEUS, minùs sunt ad se invicem proportionati, quam caput humanum, & collum equinum: sed ita duo non possunt convenienter jungi: ergo nec DEUS, & homo. Confr. DEUS depressisset suam majestatem ad vilitatem conditionis humanæ: hoc autem eam non decet: ergo. Resp. neg. ma. Aliud est, quòd DEUS, & homo, magis distant ab invicem, sicut etiam magis distant inter se spiritualis anima, & corpus materiale hominis, quam istud, & collum materiale equi: aliud est, quòd minùs apti sint se perficere. vide dicta n. 11. Ad confirm. neg. ma. nihil enim profus de sua majestate, nec ullam perfectionem perdidit DEUS. Occultavit quidem DEUS suam majestatem in carne, in qua factus est similis homini, ut dicit Apostolus ad Philippens. 2. v. 7. Semetipsum exinanivit formam servi accipiens: at hoc indecens non fuit: sed, ut ait idem Apostolus 1. Tim. 3. v. 16. Magnum est pietatis sacramentum.

34. Ob. 4. DEUS assumpsisset naturam infectam peccato: hoc vel maximè dedecet: ergo. prob. ma. Gen. 6. v. 12. dicitur: Omnis quippe caro corruerat viam suam super terram: ergo omnis humana

natura est lapsa. prob. etiam mi. non potest deceter infinita sanctitas conjugi peccato: dein DEUS non potest à se excludere naturam innocentem: ergo neque potest admittere lapsum. Resp. neg. ma. Natura individualis, quam assumpsit Christus, non fuit infecta peccato (quia non fuit ipse conceptus ex semine Adam, sed de Spiritu Sancto) imò nec natura individualis B. Virginis Immaculate, de qua alibi.

Ad prob. dist. conf. est lapsa natura humana omnis in sensu accommo. conc. conf. omnis in sensu stricto. neg. conf. imò textus ille literaliter tantum loquitur de hominibus existentibus ante diluvium, qui peccato actuali infecti erant: nec de illis omnino omnibus; nam Noë ibi excipitur: unde minimè is textus attingit Christum Dominum, vel B. Virginem, tum nondum existentes. Quod attinet ad probationem minoris, si per naturam lapsum intelligatur natura individualiter lapsa, & actualiter adhuc in peccato existens, omitto interim totum; nam alibi reddabit hæc questio: si autem intelligatur tantum natura in specie lapsa. neg. conf. nam quod attinet ad 1. partem non conjungeretur sanctitas cum peccato; hoc enim pro priori deleteretur: quod attinet ad 2. partem: si DEUS non potest à se excludere, vel à sua unione separare, naturam jam semel assumptam (quod pro hęc, & nunc omitto) ratio est; quia videtur esse contrarium liberalitati DEI, spoliare innocentem donis jam concessis: & hoc videtur insinuare Apostolus ad Rom. 11. v. 29. dicens: Sine penitentia enim sunt dona, & vocatio DEI. At verò assumere naturam lapsum non est contrarium liberalitati DEI: sed est opus maximæ misericordiæ, & liberalitatis. Quod si per excludere à se intelligeretur, naturam excludere ab unione morali per visionem, id defacto non potest DEUS respectu naturæ innocentis; quia DEUS non potest, stantibus suis promissis, auferre innocenti jus ad hereditatem, quod per gratiam acquisivit.

35. Ob. 5. Non est conveniens, dare idem iusto, ac peccatori: sed hoc factum esset per hoc mysterium: ergo. Confr. Peccantibus non debebatur favor, sed potius pœna: ergo non decebat DEUM, prestare ijs tantum beneficium. Resp. dist. ma. non est conveniens, idem dare iusto, & peccatori, tanquam præmium, & compensationem meritum. conc. ma. tanquam purum beneficium bonitatis Divinæ. neg. ma. & om. mi. neg. conseq. Certè, nisi negemus omnino DEUM, admitti debet, plura beneficia Divina esse malis, & bonis communia: sic se habet ipsum beneficium creationis, & conservationis: sic sol omnibus lucet; quare etiam beneficium incarnationis potest esse commune.

Neque propterea injustitia committitur; quia hoc beneficium non datur in præmium malis: & iusti præmiantur præterea vitæ æternæ. Neque DEO deest medium aliud, alliciendi homines ad bonum, &

absterrendi à malo; habet enim adhuc pramiam, & supplicia infinita. Ubi tamen notandum, hoc beneficium longè plus fructus afferre bonis, seu electis, quam malis, seu reprobis; quia bonis plus gratia, & gloria, mediante incarnatione confertur, quam malis: quibus quidem confertur gratia sufficiens, sed non gloria, ob sua peccata; unde etiam idem beneficium diversis diversis modo confertur. Ad confirm. neg. 2. p. ant. Propriè non debetur poena reo; non enim hic habet jus ad poenam, sed tantum habet debitum eam sustinendi: iudex autem habet jus poenam infligendi, quo tamen aliquando ex misericordia potest cedere, & loco poenae favorem facere. vide *tr. de just. n. 44.*

36. Ob. 6. Si daretur incarnatio, magis essemus obligati Filio Divino, quam Patri, aut Spiritui Sancto: hoc est absurdum: ergo. prob. ma. illi sumus magis obligati, qui plura beneficia nobis fecit: sed plura fecisset Filius: ergo. Hoc argumentum ex Granado, quem citat, affert Gormaz de *incarn. n. 70.* atque, esse debile. Resp. neg. ma. ad prob. neg. mi. Debet in primis distinguì ipsam beneficium, & ipse benefactor: beneficium præcisè materialiter sumpto, tanquam dono, & sub hac ratione, non sumus obligati; nemo enim est obligatus pecuniis, vel etiam mancipiis, si donata fuerit. Rursum benefactori non sumus obligati, præcisè propter bonum collatum, sed propter benevolam voluntatem, ex qua beneficium fecit; si enim non ex bona voluntate bene fecisset, non propterea deberemus ei grates: sic quidam ab hoste inclusus carceri, liberatus est podagra: alius, funibus circa tempora crudeliter ligatus, liberatus est prioribus capitis doloribus: non tamen receperunt isti beneficia, quamvis receperint bona, scilicet, ex defectu bonae voluntatis in conferentibus.

Unde ulterius sequitur, quòd, ubi est eadem bona voluntas, ex qua donum oritur, oritur etiam eadem obligatio gratias agendi: atqui in omnibus tribus SS. Perio nis est eadem voluntas Divina; quia tantum est una: ergo eadem est obligatio respectu omnium trium, nec uni sumus magis obligati, quam alteri, maxime, cum communis etiam omnibus tribus sit omnipotentia, quæ operata est incarnationem, seu beneficium produxit. Igitur, quòd Verbum simul sit benefactor, & beneficium, seu donum datum, non affert ex hac præcisè ratione majorem obligationem. Tantum potest adhuc peti, an non saltem humanitati Christi aliquid debeamus, quæ liberrimè pro nobis passa est, adeoque non tantum fuit beneficium, seu datum, sed etiam benefactor. Respondetur, non esse dubium, quòd infinitas ei grates debeamus; ex quo tamen non sequitur, quòd Christo ut DEO plus debeamus, quam Patri: sed ad summum aliquo modo Christo in complexu debeamus extensivè plus, quam Christo tantum ut DEO; quòd absurdum non

est: sicut non est absurdum, si præter DEUM debeamus alteri Sancto, vel etiam homini adhuc in terris degenti, grates ob beneficium, quòd DEUS per illum liberè cooperantem nobis contulit: quanquam hæc ipsa cooperatio denud sit beneficium DEI, qui auctor est omnium bonorum.

37. Ob. 7. contra 2. & 3. conclus. Incarnatio quibusdam Judæis, & aliis hominibus, fuit in ruinam, juxta illam prophetiam Simeonis *Luc. 2. v. 34. Positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum:* ergo non fuit ipsis conveniens. Confirm. Nihil boni faxis, & elementis provenit ex incarnatione: ergo non videtur, quomodo toti universo fuerit positivè conveniens. Resp. dist. ant. Incarnatio fuit quibusdam in ruinam per accidens, & ex malitia ipsorum. conc. ant. per se, & ex intentione DEI. neg. ant. & conf. Plurimi abutuntur alijs beneficijs Divinis, in bonum ipsorum collatis: non tamen propterea illa sunt illis disconveniëntia: & sic nec fuit disconveniënt beneficium incarnationis, per quòd DEUS, ut ait Paulus *1. Tim. 2. v. 4. Omnes homines vult salvos fieri.* Ad confir. dist. ant. nihil illis entibus provenit boni intrinseci. om. ant. boni extrinseci, quatenus natura, ipsis aliquo modo cognata, fuit exaltata. neg. ant. & confeq. Dixi, om. ant. quia Gormaz de *incarnatione n. 89.* ait, fortè ea diutius conservari propter homines redemptos.

ARTICULUS III

An Incarnatio fuerit necessaria.

38. **P**remitto, quòd alia sit necessitas antecedens, alia consequens. Illa est, quæ est independentem à libertate, vel libera voluntate ejus, qui necessitatur: sic captivus est antecedenter necessitatus à catenis, ad remanendum in carcere: & quilibet homo ad aliquando moriendum. Altera est, quæ dependet à voluntate libera, & eam supponit: sic, qui liberè sibi pedem abscidit, est necessitatus ad claudicandum. Utraque hæc necessitas subdividitur in *metaphysicam, physicam, & moralem.* Prima, seu *necessitas metaphysica* est, quæ neque supernaturaliter potest evitari, vel vinci. Altera, seu *necessitas physica* est, quæ saltem naturaliter non potest vinci. Tertia, sive *necessitas moralis* est, quæ naturaliter quidem potest vinci, sed tamen cum tanta difficultate, ut moraliter loquendo non sit vincenda.

In DEO necessitas, saltem metaphysica, & physica, sunt idem: imò meo iudicio etiam moralis stricte dicta; quia, cum DEUS æquè facillè supernaturaliter, ac naturaliter agat, & quando potest agere, agat sine omni difficultate: sanè, quando res ab eo non potest fieri, vel omitti sine difficultate, vel non connaturaliter ejus viribus, seu omnipotentia, tunc omnino fieri, aut omitti non potest; adeoque nulla necessitas DEI stricte dicta

An Incarnatio fuerit Necessaria.

dicta vinci potest. Sed neque DEUS potest ab alio agente superiore juvari (sicut tamen creatura, suis viribus impotens aliquid facere, vel aliquam necessitatem vincere, potest juvari ab agente superiore, nempe à DEO supernaturaliter agente; quæ de causa potest tolli, seu vinci necessitas physica, aut moralis creaturæ) non enim datur agens superius respectu DEI.

Jam, dum quaeritur, an incarnatio sit necessaria, non instituitur quaestio de necessitate consequente; nam supposito decreto libero DEI de ponenda incarnatione, utique hæc necessaria est; DEI enim voluntas absoluta, nec mutabilis, nec impedibilis est: sed quaestio instituitur, an antecederet ad decretum suum liberum DEUS jam necessitatus fuerit ad ponendum istud mysterium.

39. Dico 1. DEUS antecederet ad liberum suum decretum non fuit absolute necessitatus ad ponendam incarnationem: imò neque ex suppositione mundi producti, ita Theologi omnes: solus fortè Raymundus Lullus contrarium opinatus est, ut Vasquez *tom. 1. in 3. p. disp. 4. sec. 2. n. 10.* refert, se ex ejus discipulis intellexisse. Prob. conclus. DEUS in primis ad omnia opera ad extra est liber: & sicut potuit per totam aeternitatem à parte antè, ita etiam potuisset per totam aeternitatem à parte post, esse sine omni creatura, se solo felicissimus: ergo non fuit absolute necessitatus, ad ponendam unionem hypostaticam, seu incarnationem. Sed neque ex suppositione mundi creati fuit ad eam necessitatus; nam mundus naturalis non exigit ens supernaturale: & potuisset utique DEUS omnes creaturas in statu puræ naturæ relinquere, ut est clarum ex damnatione plurium propositionum Michaelis Baii, quas vide *tr. de beatitudine n. 27.*

40. Dico 2. DEUS neque necessitatus fuit ex suppositione peccati originalis ad incarnationem. ita Theologi communissimè. Prob. Scripturæ, & Patres dicunt ubique, reparationem humani generis esse gratiam: ergo non fuit DEUS ad illam necessitatus. confeq. patet; quia, si fuisset DEUS ad eam necessitatus, illa non fuisset gratia, seu, quòd idem est, non fuisset favor gratuitus, ac liber, aut non debitus: ergo. prob. ant. sic dicitur *Joan. 3. v. 16. Sic enim DEUS dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. & ad Tit. 3. v. 5. Secundum suam misericordiam salvos nos fecit.*

Nec videntur sufficienter his textibus respondere ij, qui dicunt, gratiam DEI in eo stetit, quòd DEUS, supposita prævisione peccati, tamen hominem creaverit, quamvis supposita creatione necessariò incarnatus fuerit; nam planè textus hi videntur dicere, quòd supposito jam mundo creato, tamen primùm DEUS singulariter misericordiam, & charitatem ostenderit: & ita sentiunt communissimè Patres; nam hi in redemptione agnoscunt distinctam gratiam à creatione (qualis non foret juxta memoratam explicationem) expressè enim Patres

dicunt, DEUM non debuisse hominem liberare à peccato: ergo non necessariò, sed gratuito facta est incarnatio, etiam supposito peccato. Confirm. Sicut DEUS nullo succurrere Angelis lapsis, ita potuisset etiam nolle succurrere hominibus: ergo etiam supposito peccato Adami, vel aliorum, potuisset nolle incarnationem.

41. Dico 3. Neque ex suppositione decreti reparandi hominem lapsam, DEUS fuit necessitatus ad incarnationem. ita SS. Patres, Athanasius, Eusebius Emislenus, Augustinus, Gregorius, Leo, Bernardus, & alii; unde Suarez. *tom. 1. in 3. p. disp. 4. sec. 2. n. 10.* Dico secundo. ait, oppositum non posse dici sine temeritate, & incommodo fidei. Prob. S. Augustinus de *agone Christiano c. 11.* dicit: *Sunt autem stulti, qui dicunt: non poterat aliter sapientia DEI homines liberare, nisi susciperet hominem.* S. Leo *serm. 2. de nativitate. Verax namque misericordia DEI, cum ad reparandum humanum genus ineffabiliter ei multa suppeterebant, hanc potissimum consulendi viam elegit.* S. Athanasius *serm. 3. contr. Arian. longè ante finem: Poterat etiam sine ullo adventu Christi solammodo loqui DEUS, & solvere maledictionem.* Hugo de S. Victore *l. 1. de sacram. p. 8. c. 10. Veraciter profitemur, quòd redemptionem generis humani etiam alio modo DEUS perficere potuisset, si voluisset.*

S. Thomas quoque *3. p. q. 1. a. 2. in corp.* ita habet: *DEUM incarnari non fuit necessarium ad reparationem humane nature; DEUS enim per suam omnipotentem virtutem poterat humanam naturam multis alijs modis reparare.* Similia habent alii; unde etiam Apostolus ad *Hebr. 2. v. 10.* non dicit fuisse necessarium; sed conveniens, & decens, DEUM pati pro nobis: *Decebat enim eum, propter quem omnia, & per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem salutis eorum per passionem consummare.*

Ratione autem probatur conclusio sic. Potuisset DEUS abique accepta satisfactione condigna, vel etiam congrua, remittere liberaliter offensam, vel per infusionem gratia, independentis à meritis Christi, quæ possibilis esset, vel etiam per condonationem purè extrinsecam, ut plures, præsertim nostri, communiùs docent; nec enim in his videtur ulla assignabilis implicantia: ergo DEUS potuisset hominem reparare, seu à peccato liberare abique incarnatione.

42. Dico 4. DEUS neque moraliter, stricte loquendo, fuit necessitatus antecedenter ad liberum suum decretum, ad ponendam incarnationem. ita Lugo, Arriaga, Gormaz, & alii. Prob. Moralitè necessitas, propriè dicta, est, quæ sine difficultate vinci non potest, consequenter, ut ait Lugo de *incarnat. disp. 2. sec. 1. n. 14.* arguit debilitatem potentia, sentientis difficultatem, circa aliquid physicè possibile: at quis, ut ait idem auctor, dicat, dari in DEO difficultatem circa aliquid physicè possibile? ergo,

ergo, cum negatio, vel omisso incarnationis, physice possibilis sit, ut probatum est, potuit eam omissionem DEUS suo modo ponere, absque ulla difficultate: ergo non fuit moraliter necessitatus ad ponendam incarnationem.

Confir. Vel res sunt inter se metaphysice connexæ, ita, ut posita una, metaphysice debeat poni altera: & tunc, si DEUS unam velit, vult virtualiter etiam alteram: consequenter utraque est tantum necessaria necessitate consequenti: aut certe secunda non est tantum moraliter, sed metaphysice etiam necessaria. Vel res sunt tantum physice connexæ: & tunc DEUS tam facile potest per suam omnipotentiam separare unam ab altera, quam, si non forent connexæ; neque enim necessitas, se tenens ex parte creaturarum, debet transferri in DEUM; quamvis enim ignis necessitate physica calidus sit, non tamen DEUS physice necessitatur ad calorem ei relinquendum: sed facillimè cum illi eripit, ut contingit in igne Babylonico.

Hinc, quando dicitur, quod DEUS ut autor naturæ, hoc, vel illud, non possit facere, significat idem, ac id non posse, si liberè velit, se accommodare exigentiis creaturarum: quæ est necessitas ex parte DEI tantum consequens. Quare, licet daretur (quod tamen est falsum) incarnationem esse physice connexam cum reparatione hominis lapsi, nunquam tamen DEUS ad eam moraliter necessitaretur. Rursus, vel omisso rei est positivè dedecens DEUM: & positio illius est metaphysice necessaria; quia metaphysice necessarium est, DEUM non agere indecenter: vel omisso rei non est positivè dedecens: & non datur ulla, nec moralis necessitas.

43. Respondent adversarii, DEUM esse necessitatum moraliter ad optimum faciendum: incarnationem autem esse optimum: ergo, ita Granado, qui ex hoc principio infert, DEUM ita moraliter esse necessitatum ad incarnationem, ut, si eam non poneret, non foret DEUS. Sed hæc planè esset necessitas metaphysica; DEUS enim est metaphysice necessitatus, ad non ponendum id, ex quo sequeretur ejus destructio. Dein, ut rectè Arriaga de incarnat. disp. 2. sec. 3. n. 48. si hoc ita se haberet, potuisset Adamus DEO dicere, quod salvando genus humanum DEUS magis causam propriam egisset, quam causam Adami, aut generis humani; quia de re graviori periclitabatur DEUS, quam Adam, vel genus humanum: quod planè est absurdum.

44. Sed neque absolutè verum est, DEUM absolutè necessitari ad optimum; vel enim per optimum intelligitur, quod DEO magis placeret: & tunc, cum ea, quæ DEUS produxit, ei magis placuerint, in ordine ad finem ab eo intentum, quam alia possibilia non producta, ista fuerunt optima, adeoque DEUS ad ista producenda fuit necessitatus: quod est falsum; quis enim dicat, DEUM fuisse necessitatum, ad producendum quemlibet sca-

rabrum? Vel intelligitur, quod est optimum, ad finem à DEO intentum: & DEUS potuisset omittere ipsum finem, consequenter etiam medium, neque ad hoc fuit necessitatus. Vel intelligitur, quod est optimum positivè, seu entitativè melius, quam aliter: & DEUS necessitaretur ad plura possibilia, meliora rebus jam existentibus: imò probabilissimè ad Chimeram; nam est longè communior in philosophia sententia, quod creatura perfectissima sit impossibilis. Vel intelligitur optimum aliquod, indeterminatè, seu vagè acceptum: & in his datur progressus in infinitum, nec unquam potest dici, ad quid DEUS necessitetur, & in quo hæc ratio optimi stet: præterquam, quod nihil indeterminatum possit produci: ergo nullo modo DEUS necessitatur ad optimum.

Respondent 2. DEUM necessitari moraliter ad ponendum optimum; quia necessariò se amat, & debet sibi procurare majorem gloriam suam extrinsecam. Sed contra est. De ratione se amantis non est, procurare sibi gloriam, seu bonum extrinsecum, cum imminutione boni intrinseci majoris: atqui, si DEUS cum hac necessitate deberet sibi procurare suam gloriam extrinsecam, id fieret cum imminutione intrinsecæ suæ libertatis, quæ est infinitis melior, quam omne bonum extrinsecum, seu gloria extrinsecæ: ergo, verbo: voluntas DEI est simpliciter indefectibilis, & summè independens à bono creato defectibili: ergo nec ab hujus amore, nec ab ulla ejus perfectione necessitatur: imò, cum bonum creatum sit in se finitum, non potest dici, quod ab eo necessariò moraliter trahatur DEUS infinitus.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

45. **O**B. contra 1. conclus. S. Augustinus l. 3. de lib. arbit. c. 5. sic dicit: *Quidquid enim tibi vera ratione melius occurrerit, scias, fecisse DEUM.* Idem S. Doctor. l. de quant. anima c. 33. post mediam ait de justitia DEI: *Qua etiam factum est, ut non modo sint omnia, sed etiam sic sint, ut omnino melius esse non possint.* Rursus. l. 1. contra adversarium legis c. 14. ait: *Aut verò usque adeò despicendum est, ut homo videatur, melius aliquid fieri debuisse, & hoc DEUM vidisse non potest: aut potest, vidisse, & credat, facere noluisse: aut voluisse quidem, sed minime potuisse? Avertat hoc DEUS à cordibus piorum:* ergo DEUS necessariò facit optimum, adeoque incarnationem. Confir. Concilium Francofordiense an. 794. sub Hadriano I. in epist. ad Episc. Hispania sub finem sic ait: *Credamus, eum DEUM omnia velle, quæ meliora sunt, & omnia posse, quæ vult:* ergo. Resp. dist. conf. DEUS necessariò fecit optimum, seu incarnationem, necessitate antecedenti. neg. consequ.

An Incarnatio fuerit Necessaria.

necessitate consequenti. conc. conf. Certè primus textus plus non probat: imò nullam prorsus probat necessitatem, præsertim, cum S. Doctor eodem capite præmittat: *Cujus profectò largissima bonitas justissime laudaretur, etiamsi aliquo inferiore creatura gradu nos condidisset:* ergo juxta S. Augustinum potuisset nos DEUS entitativè imperfectiores creare.

Secundus textus S. Augustini ad summum probat, quod ea, quæ sunt, sint optima, in sensu explicando num. seq. non autem, quod necessitate antecedenti talia esse debuerint. Accedit, quod S. Doctor ibi probare velit, quod anima humana possit, adjuvante justitia DEI, pervenire, ad talem mundiciam, ut non timeat mortem, quam prius timebat ex eo, quod fors à DEO tanquam polluta sit repellenda: ergo loquitur de justitia DEI, ut mundante, & perficiente animas humanas: & hinc de eadem justitia addit: *Cui se anima in opere tam difficili mundationis suæ adjuvandam, & perficiendam, piissime, tutissimeque committit:* quæ omnia aptè significant perfectionem, & meliorationem per gratiam, quæ à DEO liberè fit.

Tertius textus S. Augustini non est ad rem; quia ex eo, & præsertim ex voce *noluisse* tantum infertur, quod DEUS omnia, quæ fecit, liberè fecerit modo meliori: non autem infertur, quod aliqua debuerit facere. Ad confirm. neg. conl. Textus Concilii Francofordiense potius, probat nostram conclusionem; nam ait, *DEUM velle:* ergo liberè vult, non ex necessitate antecedente; quæ enim ratione probabitur, Concilium docuisse, DEUM necessariò velle? certè ex contextu id probari non potest, ut patet legenti. Plura, Parum testimonia similia exhibet Lugo de incarnat. disp. 2. sec. 2. n. 34. ad quæ omnia respondetur, DEUM voluisse, & fecisse optimum, non materialiter, sed formaliter, de quo plura n. seq.

46. Hic etiam observo, adversarios, nec posse, nec velle dicere, DEUM esse necessitatum ad optimum materialiter, seu entitativè; (nam sic evidenter esset necessitatus ad condendum mundum multò meliorem, qui utique possibilis est) sed tantum dicere, DEUM esse necessitatum ad optimum formaliter, seu, quod hic & nunc, in his circumstantiis, est convenientissimum. Hæc autem ratio optimi simpliciter non stat in entitate ipsa rei, nec in ullo alio, quam in conformitate cum libera voluntate DEI; nam voluntas DEI est regula omnis honestatis; quin etiam lex (quæ est regula honestatis, seu moralitatis, ut dixi tr. de act. hum. n. 176.) stat in voluntate DEI: & quidem simpliciter in libera voluntate DEI, antecedenter ad quam res plurimæ sunt indifferentes, adeò, ut, si DEUS eas prohibeat, ut potest, sint inhonestæ: at verò, si eas præcipiat, vel suadeat, sint honestæ.

Quod confirmant Vasquez, tom. 1. in 3. p. disp. 1. c. 3. & Gormaz. de incarnat.

n. 103. ex illo Apostoli ad Rom. 9. v. 19. *Voluntati enim ejus DEI quis resistit?* nam, ajunt, ideo non dici potestari, sed voluntati, ut ostendatur, voluntatem DEI esse regulam moralitatis; nam potentia obstitit per aliam potentiam: voluntati autem, utpote rationali, resistitur ratione: cum ergo voluntati Divinæ nulla ratione resisti queat, infertur, eam semper esse conformissimam rationi, & honestati; imò rationem ei se conformare, adeoque ipsam esse regulam omnis honestatis. Unde, quod voluntati Divinæ est conforme, hic & nunc est optimum: & in hoc sensu utique DEUS semper necessariò facit optimum; verum non necessitate antecedenti, sed consequenti, ut manifestum est; quia non potest ante liberam suam voluntatem facere, id, quod est conformeliberæ suæ voluntati.

47. Ob. 2. DEUS est perfectissimus artifex: ergo debet semper facere optimum, adeoque debet ponere incarnationem. Confir. DEUS habet summam inclinationem communicandi se mundo: ergo debet incarnari. Resp. neg. conf. quia DEUS absolute nihil debet facere, vel dist. conf. debet facere optimum, ad finem ab ipso intentum, & secundum rationem liberæ suæ voluntatis. conc. conf. in alio sensu optimum. neg. conf. Regula optimi, ut jam dictum, est voluntas Divina: non perfectio entitatis productæ. Adde, quod neque in creatis artifex optimus debeat necessariò semper facere artefactum optimo modo; nam ad denominationem optimi artificis sufficit, ut id possit. Ad confirm. dist. ant. DEUS habet inclinationem, antecedentem ad suum decretum liberum. neg. ant. consequentem. conc. ant. & neg. consequ. sed de hoc iterum inferius.

48. Ob. 3. contra 2. conclus. Quidam SS. Patres dicunt, DEO indecorum futurum fuisse, si homines dæmonis fraude perirent: item non potuisse ipsum relinquere hominem sine remedio; quia necessariò debet indigentibus benefacere: adeoque necessariò incarnatum fuisse: ergo. Resp. 1. cum Gormaz de incarnat. n. 111. ubi ait, hanc suam responsonem etiam esse Eximii Doctoris, & communem nostrorum: respondeo, inquam, dist. ant. SS. Patres dicunt, futurum fuisse indecorum, hominem lapsum relinquere, vel incarnationem omittere, adeoque hanc necessariam fuisse, necessitate consequente ad decretum redimendi homines. conc. ant. antecedenter ad istud decretum. neg. ant. & conf. Simili ratione etiam Eximius tom. 1. in 3. p. disp. 4. sec. 2. explicat aliud S. Athanasii dictum, nempe DEUM non potuisse, illæsa sua veritate, ac justitia, homini penam condonare, ac mortem remittere; ait enim Eximius, id DEUM non potuisse, supposito suo decreto, quo hanc penam statuit Adamo, dicens. Gen. 2. v. 17. *In quocunque enim die comederis ex eo, morte morieris.*

Responderi etiam potest 2. dist. aliter. ant. & SS. Patres per necessitatem tantum intel.

intelligunt magnam convenientiam. conc. antec. intelligunt strictè dictam necessitatem. neg. ant. & conf. SS. Patres accipiendi sunt, ut non opponantur aliis suis dictis n. 41. allatis, nec Sacrae Scripturae, ex qua sanè videtur inferri oppositum; nam Sap. 12. v. 12. dicitur: *Quis tibi imputabit, si perierint nationes, quas tu fecisti? non enim est alius DEUS, quam tu.* Responderi potest 3. cum Suarez tom. 1. in 3. p. disp. 4. sec. 1. similia SS. Patrum dicta continere nonnullam exaggerationem, adeoque piè interpretanda esse, ut significant, non indecentiam aliquam positivam, sed tantum aliquo modo negativam, supposita intentione DEI, de ostendenda maxima sua misericordia, vel supposito alio decreto: qua de re vide plura circa similem casum dicta infra n. 240. & seq.

49. Unde, quando S. Augustinus l. 4. de Gen. ad literam c. 16. de DEO ait: *Bona facere si non posses, nulla esset potentia: si autem posses, nec faceres, magna esset invidentia:* debet mitius exponi; aliàs DEUS per totam aeternitatem à parte antè fuisset invidus. Pariter, quando Clemens Alexandrinus l. 6. Stromat. n. 8. seu sub finem libri, de DEO dicit: *Cum sit bonus, si cessarit unquam benefacere, DEUS quoque esse cessabit:* debet etiam mitius exponi; aliàs postet inferri, DEUM ante conditum mundum, non fuisse DEUM: saltem debuisset aliquando creaturam condere, quod est aperte nimium;

Quare debent similes textus explicari, vel de convenientia tantum: vel de necessitate consequente ad liberum decretum: vel, ut ait Gormaz de incarnat. n. 153. debet dici, Patres istos tantum esse argumentatos ad hominem; cum enim gentiles dicerent, non decuisse DEUM fieri hominem, ipsi vicissim dicebant, non decuisse DEUM, hominibus non benefacere: & sic etiam S. Athanasius de incarnat. Verbi DEI. non longe à principio dixit: *Absurdum, indecorumque erat, ejus opera inserire, idque potissimum sub ipsius opificis conspectu:* quasi diceret: Sicut vobis prima fronte videtur indecorum, quòd DEUS se demittat, ad assumendam naturam humanam, ita postet etiam videri indecorum, si DEUS non benefaciat, vel creaturam suam perire sinat. Verum utriusque indecentia, vel decencia, attendenda est, non ex eo, quod prima fronte videtur, sed ex eo, quod DEO liberè placuisse probatur, cujus sanctissima voluntas prima est regula moralitatis.

50. Solut fortè S. Anselmus l. 1. cur DEUS homo. c. 4. & 25. videri potest dicere, quòd esset DEO indignum, si homo prorsus periret, vel nullus homo ad id perduceretur, ad quod factus est, scilicet ad caelestem gloriam, ad quam peccati reus pervenire non potest: ex quibus videtur colligi posse, quòd S. Anselmus senserit, incarnationem, sine qua ista contingere deberent, esse omnino necessariam. Et tamen hunc S. Bonaventura, & Alexander Alenfis, cum Suarezio tom. 1. in 3. p. disp. 4. sec. 2. s. Sed primò,

mitius exponunt, vel de necessitate ex suppositione decreti, vel de necessitate majoris decenciae, & convenientiae.

Sed difficilior est, quod dicit idem S. Anselmus l. 1. cur DEUS homo. c. 13. & 16. scilicet esse indecens, quòd DEUS peccata impunita dimittat, adeoque DEUM id non posse: cumque etiam, ut modò dictum, S. Anselmus doceat, quòd DEO indignum sit, hominem perire, inferitur, DEUM necessariò peccata hominis in alio, nempe in Christo punire. Hinc Vasquez tom. 1. in 3. p. disp. 1. c. 4. & Lugo de incarn. disp. 2. n. 41. videntur, S. Anselmum relinquere. Arriaga autem de incarnat. disp. 2. n. 61. ait, eum deserendum esse, si esset contrarius: addit tamen n. 62. probabile esse, S. Anselmum adhæsisse communi opinioni; cum eam etiam ipse defendat super illa verba ad Rom. 5. v. 8. *Commendat autem charitatem suam DEUS.* ubi docet, Christum dignatum esse pro peccatoribus mori, quod non fecisset, nisi nimiam charitatem erga nos habuisset: dignari enim aliquid facere ex charitate, non est esse necessitatum. Interim Bellarminus de script. Eccles. dubitat, an illi commentarii in epistolam S. Pauli sint S. Anselmi.

Quare, si salva communi opinione explicari non possint textus hi, ex S. Anselmo objecti, assentiendum est Vasquio, atque Lugoni. Attamen videntur textus illi probabiliter posse exponi, ut non sint communi nostrae sententiae contrarii, dicendo, S. Anselmum tantum voluisse, DEUM non posse impunita relinquere omnia hominum peccata: quod, etsi omittatur, non est contra hanc nostram conclusionem; quia, etsi DEUS deberet, aliqua peccata punire, non inde postet inferri, eum debere pro illis querere satisfactionem condignam; potuisset enim esse contentus satisfactione minori, & sic addita aliqua condonatione perducere hominem ad gloriam. Gormaz de incarn. n. 115. putat, DEUM antecedenter posse, omnia peccata impunita relinquere, tanquam iudex supremus, & ab omnibus independentes, licet id non possint iudices creati; quia isti, utpote iudices non supremi, debent obedire legi Divinae, jubenti malefacta puniri. Mihi difficultas ex eo oritur, quòd multi philosophi demonstrationem immortalitatis animæ fundent in eo, quòd DEUS non possit, omnia gravissima scelera impunita relinquere. Sed, quidquid dicas, nihil est contra hanc nostram sententiam.

51. Ob. 4. Si DEO esset libera incarnatio, videretur agere contra iustitiam, exigendo tantam satisfactionem ab innocente Christo: hoc dici non potest: ergo. Confirm. Si incarnatio non esset necessaria, esset inordinatum, liberè ordinare Christum, ejusque vitam infinitis nobiliorem, ad salutem hominis infinitis inferioris: sed hoc juxta nos fieret: ergo. Resp. 1. rectorq. arg. DEUS neque necessariò potest injultè, aut inordinatè agere, & hinc neque potest esse necessitatus ad injustitiam, aut

aut inordinationem. in forma. neg. ma. Christus, ut infra dicemus, liberè factus est fidejussor pro hominibus, & inuit pactum cum Patre de perficienda redemptione humani generis; unde cum omni iustitia DEUS Pater ab ipso petiit satisfactionem, & mortem.

Ad confirm. Resp. 1. neg. ma. ordinare enim aliquid perfectius ad aliquid imperfectius, tanquam ad finem proximum, quem illud perfectius perficiat, seu cui perfectionem aliquam tribuat, est ordinatissimum: sic saepe instrumentum longè nobilius, e. g. circinus aureus, ordinatur ad perficiendam aliquam figuram, vel simile quid longè imperfectius in charta. Resp. 2. dist. ma. esset inordinatum ordinare Christum, ejusque vitam, ad salutem hominis, tanquam ad finem qualemcunque. neg. ma. ordinare tanquam ad finem ultimum, & solum. conc. ma. & dist. sic. mi. neg. conf. licet enim ordinetur hic & nunc incarnatio, vel Christus, etiam ad salutem hominis, tamen ultimus ejus finis est gloria DEI.

ARTICULUS V.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

52. Ob. 5. ulterius contra 3. conclusionem. Si DEUS voluit reparare hominem lapsum, voluit eum restituere in statum gratiae; hæc enim saltem in hæc providentia sunt inter se connexa: sed status gratiae est necessariò connexus cum Christo: ergo, ex suppositione voluntatis reparandi hominem, incarnatio fuit necessaria, prob. mi. status gratiae exigit caput; non enim potest esse acephalus: & exigit caput, non tantum universale, quale est DEUS: ergo particulare, quale est Christus.

Resp. om. ma. neg. mi. ad prob. neg. 2. p. ant. cum enim status gratiae non exigit caput physicum, sed tantum morale, hoc est, gubernatorem, & dispensatorem gratiae, potuit tale caput esse solus DEUS, qui simul esset caput universale omnium creaturarum, & simul particulare hominum, ad statum gratiae elevatorum: sicut Romanus Pontifex est caput universale totius Ecclesiae Catholicae, & simul particulare diocesis Romanae: nec in hoc est ulla monstruositas: neque est etiam paritas à corpore physico ad morale; aliàs etiam turpe foret, si præter Christum DEUS esset caput universale; in corpore enim physico esset monstruositas, si darentur duo capita.

53. Unde Christus non fuit necessarius; quamvis valde conveniens fuerit, ut ipse esset caput meritiorum, & condignè satisfaciens, simulque præbens exempla virtutum. Et hanc convenientiam, ut dictum n. 48. intelligunt SS. Patres per necessitatem. Anglicus autem non docet, ut quidam volunt, quòd Angli inferiores metaphysicè exigant superiores: sed id tantum congruum censet, ut exponunt inter-

pretes. Quòd si tamen S. Doctor assereret, metaphysicè necessariam esse inter Angelos ordinem, & connexionem, ex alia causa id doceret, & fortè ideo; quia quemlibet Angelum specie ab altero diversum constituit: certè ex connexione Angelorum non putavit posse inferri, reparationem hominis lapsi exigere Christum; cum expressè doceat oppositum, verbis n. 41. citatis.

54. Ob. 6. DEUS tam parum potuit ponere statum gratiae sine Christo, quam parum mundum sine creatura rationali: sed mundum non potuit ponere sine creatura rationali: ergo. Resp. Quidam negat, atque defendit, DEUM absolute posse creare mundum plenum, e. g. muscis, & vespis, sine ulla creatura rationali; eoque, si ipse velit, ipsa ejus voluntas, utpote regula honestatis, & decenciae, faciat creationem istam decentem: postquam præterea DEUS intendere pro fine, habere scientiam visionis de illo mundo infinite perfectam, simulque exercitè sibi ostendere omnipotentiam suam: insuper habiturus esset gloriam extrinsecam, ex tali opere, non quidem, quæ sit formaliter talis, seu clara cum laude notitia, quam scilicet irrationales creaturae habere non possunt: sed tamen illam, quam tales creaturae dare possent, scilicet fundamentum talis notitiae: at non opus est, ad hanc responsum devenire.

Resp. igitur neg. ma. si DEUS tale universum penitus irrationale ponere nequit, ideo nequit; quia gloriam, & laudem debitam inde habere non potest: at hæc ratio nullatenus militat pro adversariis; nam etiam sine Christo DEUS potest habere laudem formalem, quamvis inferiorem illa, quam Christus daret; hanc autem ordinis altioris necessariam esse, nunquam probabitur. Similis est responsio ad id, quòd à quibusdam obijcitur, scilicet, DEUM non posse omnes homines producere sine capite, omnem ignem sine calore &c. nam, si hoc nequit, ideo nequit; quia positivè eum dedecet opera imperfecta, vel miracula deturpativa, ut vocant, naturæ: quæ tunc darentur, ut ajunt, quando DEUS aliquam creaturam spoliaret aliquo bono debito, nec faceret aliquam compensationem universo: quæ tamen an reverà semper DEUM dedecant, videtur meritò posse in dubium vocari; cum enim DEUS sit dominus supremus, non video, quare non pro libitu possit disponere de suis creaturis: & postet homini, sine capite existenti, tamen omnes sensus ei necessarios tribuere, vel aliter providere. Quòd autem nobis videantur tales turpes futuri, nil refert: etiam videntur nobis turpes æthiopes; quia rarè eos videmus. Sic, si etiam homo esset sine capite, vel tantum cum una aure, in medio vultus posita, nobis videretur turpis: si tamen omnes ita constituti essent, assueti placerent.

55. Ob. 7. S. Augustinus serm. 22. de nat. Domini, qui est 26. de tempore, ait: *DEUS sequendus erat, qui videri non poterat: ut ergo exhiberetur in homine, &*

qui ab homine videretur, & quem homo sequeretur, DEUS factus est homo: ergo Christus necessario venit, ut homo haberet exemplum virtutum visibile. Confir. Christus dicit Joann. 1. v. 5. Ego sum vitis, vos palmites: in quem locum S. Augustinus tr. 80. in Joann. ait: Secundum hoc dicit, quod est caput Ecclesie, nosque membra ejus: ergo, sicut vitis, & palmites connectuntur, ita connectuntur fideles, & Christus: sed illa connexio est necessaria: ergo; unde S. Augustinus ibidem post pauca subiungit: Propter quod, cum esset DEUS, cujus natura non sumus, factus est homo, ut in illo esset vitis humana natura, cujus & nos homines palmites esse possemus.

56. Resp. neg. conseq. Non ideo fuit necessitas antecedens, mittendi Christum: sed consequens tantum ex congruenti, & misericordie voluntate DEI; si enim DEUS nolisset dare exemplum, sed tantum precepta, & gratiam, tamen homines potuissent, etsi difficilius, bona facere: sicut potuerunt fideles antiqui testamenti. Ad confirm. dist. conseq. fideles connectuntur cum Christo necessitate antecedente ad decretum DEI liberum. neg. conf. necessitate consequente ad decretum ponendi Christum, tanquam radicem gratiae, & meriti. conc. conseq. Si DEUS nolisset Christum mittere, hic non fuisset vitis: nec nos palmites: est autem Christus vitis, postquam eum DEUS liberè misit; unde S. Scriptura non explicat ibi, quid necessario fieri debuerit, sed quid misericorditer factum sit.

57. Ob. 8. Gratia facit nos coheredes Christi, ut ait S. Paulus ad Rom. 8. v. 17. ergo debet dari Christus; nec enim possunt esse coheredes, si non sit haeres. Confir. 1. Dona gratia sunt nobilissima: ergo debent profuere à capite nobilissimo, hoc est, à Christo. Confir. 2. Per habitus supernaturales, seu dona supernaturalia, instruitur homo, ut habeat mores Divinos, juxta illud Matth. 5. v. 48. Estote ergo vos perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est: ergo isti habitus habent connexionem cum Christo. Resp. dist. ant. gratia facit nos coheredes Christi in hac providentia, seu posito hoc decreto libero DEI. conc. ant. in omni providentia, seu antecedenter ad decretum. neg. ant. & conf. Ad 1. confirm. neg. conf. Illa dona sufficientissime possunt profuere à DEO, tanquam capite infinite perfecto. Ad 2. confirm. iterum neg. conf. quam non video, quomodo ex antecedenti adversarij inferant; sufficit enim connexio habituum illorum cum DEO.

58. Ob. 9. Est juxta naturam habitus fidei credere in Christum, & in ejus verbum miraculis applicatum: ergo iste habitus exigit Christum. Confir. Habitus fidei, & alij infusi, maxime Theologici, reddunt nos aptos, ut agere possimus cum Christo: ergo exigunt Christum. Resp. dist. ant. est juxta naturam habitus fidei credere in Christum, ex suppositione, quod datur Christus. conc. ant. etiam independen-

ter ab hac suppositione. neg. ant. & conseq. Christus, prout est objectum materiale fidei, non exigitur ab habitu fidei; quia habitus non necessario conneditur cum omni objecto materiali. Etsi autem non daretur Christus, tamen daretur veritas Divina revelans, vel dicens, quae est totum objectum formale, quod habitus fidei exigit; unde licet Christus exigat habitum fidei, quo in eum credamus, non tamen vicissim iste habitus exigit Christum. Ad confirm. neg. conseq. in qua iterum confunditur capacitas cum exigentia, quae tamen sunt inter se valde diversa.

59. Ob. 10. contra 4. conclus. Etiam si admittatur ista necessitas moralis summa, vi cujus DEUS non esset DEUS, si optimum non faceret, non tamen sequitur, quod DEUS possit non esse DEUS: ergo nihil absurdum sequitur. prob. ant. ista argumentatio non est bona: Si non fieret actus praedestinatus, frustraretur praedestinatio; atqui potest non fieri: ergo potest praedestinatio frustrari: ergo neque ista est bona: Si DEUS non produceret optimum, seu incarnationem, non esset DEUS: atqui potest, non producere optimum, seu incarnationem: ergo potest non esse DEUS. Resp. neg. conseq. nam tamen sequitur hoc absurdum, quod in DEO derur necessitas metaphysica ad ponendum optimum: sicut, licet ex eo, quod DEUS non foret DEUS, si non esset trinus, non sequatur, quod DEUS possit non esse DEUS: tamen sequitur, quod sit metaphysice necessitatus ad hoc, ut sit trinus.

Ad prob. in primis neg. ant. nam si subintelligitur in sensu composito, tam in majori, quam minori, prout debet, tunc argumentatio est formaliter bona, sed materialiter falsa; quia falsa est minor. Si autem in majori subintelligitur in sensu composito, & in minori in sensu diviso, qui sensus divisus possibilis est, tunc argumentatio est formaliter mala ob mutationem terminorum, & conclusio est nulla: sed tunc neg. conseq. quia nihil tale contingit in secundo syllogismo; nec enim DEUS posset in sensu diviso Deitatis non producere optimum; quia hic ipse sensus divisus est impossibilis.

Similiter respondendum ad hanc argumentationem: Si homo in statu nature lapsus, instructus tantum auxilijs ordinarijs non peccaret venialiter, non esset homo: sed potest non peccare: ergo potest non esse homo; est enim argumentatio, bona quidem formaliter, sed non materialiter; quia major est falsa; nec enim in eo casu homo mutaret naturam hominis, sed tantum faceret aliquid, quod nemo speraret cum facturum: scilicet resisteret plurimis tentationibus, inclinationibus concupiscentiae &c. per vires debiles, physice tamen sufficientes; debet enim homo physice posse non peccare; alias non esset liber, nisi forte ratione libertatis habitae in Adamo, quae tamen libertas non sufficit ad peccandum, ut clarum est ex da-

mona.

mnatione propositionis 1. ab Alexandro VIII. proscriptae: In statu nature lapsa ad peccatum mortale, & demeritum, sufficit illa libertas, qua voluntarium, ac liberum fuit in causa sua, peccato originali, & voluntate Adami peccantis.

60. Ob. 11. Non obest DEO necessitas ad non peccandum: ergo neque ad optimum ponendum. Confir. 1. Melius est, creaturas necessitari ad optimum: ergo etiam melius est, necessitari DEUM. Confir. 2. Si quis nunquam tota vita peccaret, posset in fine vitae à DEO petere gratiam finalis perseverantiae, & si praesertim Sancti omnes pro eo intercederent, DEUS necessitaretur moraliter, ad eam gratiam ipsi dandam: ergo ea necessitas moralis non obest libertati Divinae.

61. Resp. conc. ant. (& est haec necessitas metaphysica) neg. conf. Si DEUS peccaret, non amplius esset infinitus sanctus, adeoque neque DEUS: nihil tale sequitur ex omissione productionis optimi. Ad 1. confir. conc. ant. intellectum de necessitate morali (quidquid sit de necessitate physica in statu vitae, quae tolleret libertatem) neg. conf. Illa necessitas creaturis afferret bonum intrinsecum, & aeternam felicitatem, qua compensaretur facultas, vel facilitas, aliter operandi: at verò nullum bonum creatum, quantumcunque sit magnum, compensare potest libertatem DEI.

62. Ad 2. confirm. neg. ant. DEUS in eo casu necessitaretur non moraliter, sed metaphysice: non tamen antecedenter, sed consequenter ad decretum suum, quo statuit, ordinariè tales exaudire, & illis dare perseverantiam. Quodsi etiam fingatur facta exceptio, pro casu rarissimo, soli Divinae scientiae reservato, tamen possumus, & debemus prudenter judicare, talem hominem obtenturam perseverantiam; quia ad prudens judicium sufficit fundamentum, ordinariè inferens rem, quantum in casu rarissimo possit ea non dari. Sic, licet DEUS in casu rarissimo statuerit, non concurrere cum igne ad comburendum, ut contingit in fornace Babylonica, tamen, quia fecit decretum ordinariè concurrenti, prudenter judicamus, ignem etiam nunc utrumque: nec, nisi imprudenter manum immitteremus in ignem ex spe, quod non simus amburendi.

63. Ob. 12. Patres dicunt, quod Divinus amor compulerit DEUM ad eandem: ergo DEUS fuit moraliter necessitatus. Confir. Luc. 11. v. 13. dicitur DEUS habere majorem inclinationem, ad beneficiendum, hominibus, quam habeant patres, ad beneficiendum filijs, & Isa. 49. v. 15. dicitur: quod, etsi futurum esset, ut mater obliviscatur infantis sui, non tamen futurum sit, ut DEUS obliviscatur hominum: ergo DEUS habet saltem necessitatem moralem, ad hominibus beneficiendum. Resp. dist. conf. ergo DEUS fuit necessitatus consequenter, conc. conf. antecedenter. neg. conf. Ipse ille amor DEI non est necessarius, sed liber; R.P. Ant. Mayr Theol. Tom. II

non enim est in DEO amor per modum appetitus innati, sed elicit: nec DEUS necessario amat creaturas, sed liberè: sicut etiam non complacet sibi in illis necessario, sed tantum liberè: habetque voluntas DEI majorem vim se retrahendi, quam habeant creaturae, eam ad se attrahendi; quia DEUS esset sine omnibus creaturis felicissimus, & perfectissimus. Etiam cognitio DEI de creaturis non attrahit DEUM ad has amandas, nisi modo, quo ipsi bonum est, scilicet cum libertate.

64. Ad confirm. dist. ant. dicitur DEUS habere majorem inclinationem liberam. conc. ant. necessariam. neg. ant. & conseq. Parentes necessario amant liberos; quia sunt subiecti imperfectionibus compassionis, sympathiae &c. quae etiam dantur in brutis, sed non in DEO. Unde sensus ibi ditorum est iste: licet homines sint mali, tamen ex sympathia &c. beneficiantur suis liberis: quanto magis DEUS, qui malus non est, & consequenter in suis promissionibus fidelis, atque in decretis immutabilis, dabit spiritum bonum perentibus se, quem decrevit rogantibus dare; quae tamen inferunt necessitatem tantum consequentem.

65. Ob. 13. Amor DEI etiam erga creaturas est infinitus: ergo aliquo modo DEUM necessitat. Resp. neg. conf. nam etiam libertas DEI est infinita ad resistendum. Dein, licet amor DEI erga creaturas in se essentialiter sit infinitus, non tamen movet, seu necessitat DEUM infinite; alias DEUS deberet omnes creaturas producere: scilicet complacentia, seu amor Divinus, etiam suo modo proportionatur objecto; utique enim DEUS magis complacet sibi in actibus perfectioribus, quam imperfectioribus, & magis in B. Virgine, quam in quovis alio homine, illamque magis amat, quam alium quemcunque.

Ubi etiam notanda est differentia, inter volitionem efficacem DEI, & complacentiam. Volitio efficax movet juxta mensuram volitionis; unde, si DEUS efficaciter velit, res debet fieri, quamvis physice sit imperfectior, quam altera, quam hic & nunc DEUS non vult. At verò complacentia movet juxta mensuram objecti, in quod tendit, illud approbando, vel estimando; quare, licet DEUS possit efficaciter velle aliquid imperfectius praeter perfectiori, non tamen potest in illo sibi magis complacere, quam in isto. Ex quibus tandem ultimo inferitur, quod, cum nullum objectum extra DEUM sit infinitum, nullum etiam eum physice, vel moraliter necessitet.

C

QUAE